Kaina 20 Pf.
Nr. 50 (1212) Vilnius, 1943 m. gruodžio 11 d.
LIETUVIŲ KARIŲ SAVAITRAŠTIS
Eina nuo 19.9 m.
LEIDŽIA LIETUVOS SAVISAUGOS DALIŲ ŠTAI.AS; Vyr. redaktorius Apr. Simas Urbonas; Redakcijos ir administracijos adresas. Vilnius, Jėzuitų g-vė Nr. 3; telefonas per lietuvių kariškąją Vyr. redaktoriaus — 22. Redakcijos ir administracijos — 24; Spauda: Kauen-Wilnaer Verlags — und Druckerei G. m. b. H. Wilna, St. Annenstr. 3, Ruf 15-66.

BOLŠEVIZMO PAVOJUS

Bolševikų laikais Pabaltijo kraštų tautos pergyveno sunkius laikus. Daug žmonių buvo išvežta nežinia kur, daug nužudyta, ir tai daugiausia rinktinių žmonių, tikrų tautos sūnų. Todėl nenuostabu, kad pirmomis karo dienomis visos tos Pabaltijo tautos, seni jaunі, griebėsi ginklo ir visomis išgalėmis pristėjo prie gynio bolševikų išvarymo iš savo krašto. Lietuvių tauta pati pirmoji stojo kovon su okupantais, klasta užėmusiais mūsų kraštą. Visi, kaip vienas, su labai mažomis išimtimis griebėsi ginklo ir savo šūviais deorganizavo priešo eilės. Šių kovotojų eilėse buvo gražiai pasibėtį žilagalvį senelį gretа gimnazistо, paprastų darbininkų gretа profesoriaus, valdininkų gretа kalmiečio. Visus juos sujungė bendra neapykanta okupantams, bendras įsavojus kraštui ir tautai. Jie visi ėmėsi tą pavojų, koks grėsė mums iš bolševikų pusės, jie visi supratо bolševizmo sunaikinimo pavojus mūsų tautos atžvilgiu. Daug iš jų žuvo, daug liko invalidais, bet jie savo pasiekė — okupantas iš mūsų krašto buvo išvytas.

Pavojus, kad gali būti nužudytas arba išvežtas į Sibirо darbo stovyklą, kur laukia bado mirtis, praėjo. Kovotojai grįžo kiekvienas prie savo darbo, pradėjo ramiai gyventi, ir tie sunkūs bolševikmečio laikai pradėjo dilti iš atminties, kiekvienas pradėjo gyventi šių dienų rupesčiais. Karo metu žmogus daug mato ko turi atsiskyti, atsiranda daug nepriteklių ir įvairių sunkumų, kurie gyventojams sukelia daug rūpesnių. Tie sunkumai yra nemaloniai, bet vis dėlto maloniau, negu žūti nuo NKVD teroro arba atsidurti Sibire, kur turėsim iš lėto bedo ir nuovargio kaudinamas mirti. Tie sunkumai yra nemaloniai bet vis dėlto jie yra laikini, tęsis tik tol, kol yra karas. Mirtis gi yra amžina. Apie tai daugumas mūsų užmiršte, daugeliui išdilo iš atminties bolševikmečių ir nekaltų žmonių kraujas, kuri jie praliejo, ir tos mūsų tautiečių, vežamų į Sibirą prabičiai, ašaros ir kančios.

Atsiranda žmonių, kurie reiškia nepasitenkinimą, kad jis negali šnipo keno meto, skundų perašytojų arba taip apsirengti, kaip jis norėgsi taikos metu. Atsiranda žmonių, kurie, įsivėlę į politinius klausimus, pradeda kritikuoti dirbančių asmenų veiklą, kažko reikalauti, kažko siekti. Jie užmiršta, kad pavojus dar nepraėjo, kad pavojus yra dar dideniis, negu anksčiau buvo. Anksčiau tik dalis mūsų tautos tarpo būti išžudyta, kita gi dalis turėjo būti išvežta į Sibirą, o dabar Stalino lūpomis visa mūsų tauta pasmerkta mirti. Po Maskvos konferencijos Stalinas pareiškė, kad Lietuva, Latvija ir Estija atsiduos jo „išvadavimo". Mes gerai žinome, ką tai reiškia. Mes žinome, kad bolševikai visuomet trokšo mus „išvaduoti" nuo gyvybės, ir tai jie vykdytų be jokių skrupulų. Jeigu jus Stalino įsakymu šiuomi tikriejі rusai, šiuomi milijonais, tai kų jam reiškia išdirbti porą milijonų svetimos tautos, kuri pirmomis karo dienomis taip gražiai jusų palydėjo išvisi, varant raudonąją armiją iš Lietuvos. Daug pilėdų emprania bolševizmo pavojų mūsų tautai ir nuo pirmųjų karo dienų griebė ginklo, petys į petį su vokiečių kariuomene ir kitų tautų kariais kovoja fronte arba užfrontėje prieš bolševikus. Bet daug yra žmonių, kurie tos kovos nepergyvena, tą pasėkėje asmeniniuose reikaluose užmiršta, kad jų pareiga taip pat prie tos kovos prisidėti, kad jų pareiga yra ginti savo kraštą, savo tautą nuo bolševikinių žudikų. Jie laukia, kad kas nors kitas juos apgintų, apsaugotų nuo to pavojaus, laukia kažko, bet ko, nė patys nežino. Siaudiniai politikieriai leidžia gandus apie amerikiečius, švedus arba anglus, kurie turėtų mus apsaugoti, bet tuos fantastinius jų gandus Stalinas ir jo laikraščiai paneigė. Stalinas reikalauja Pabaltijo valstybių, ir visi anglai, amerikiečiai ir švedai tyli ir niekas nemano protestuoti arba priešintis Stalinui. Jiems taip pat mažai rūpi tolesnė tauta, kaip Lietuva, kuri jiems tik iš vardo žinoma.

Nuo bolševikų niekas mūsų neapgins, jeigu mes patys nesiginsime. Tą reikalą gerai supratо Latvija, ir jos atsakymas Stalinui buvo vieninteliis žodis — kova. Ir tas atsakymas nelikо tuščiu žodžiu, bet virto realybe. Laprkrūo 17 d. Latvija mobilizavo savo jaunimą, gimusį 1915—1924 m., ir ji panaudos kovai prieš bolševizmą, kovai už savo egzistenciją, kovai už savo kraštą ir tautą. Tą latvių pavyzdį turėtumėm ir mes pasekti, ir tai dabar, kol dar nėra vėlu, kol galima dar organizuotis, galima jaunimą apmokyti ir tinkamai ginklais bei municija aprūpinti. Mūsų jaunimas turėtų suprasti savo pareigą krašto ir tautos atžvilgiu, turėtų neatidėlojant stoti į apsaugos batalionus, į Wehrmachtą arba į policijos batalionus, ir su pasiryžimu atremti tą pavojų, kuris iš rytų slenka. Tai bus geriausias atsakymas Stalinui ir įrodymas visam pasauliui, kad Lietuva niekuomet nenorėjo jungtis su Sovietų Sąjunga, ir kad bolševikai į Lietuvą daugiau neįžengs.

M. S.

Reicho ministerio dr. Goebbelso kalba

BERLIN, XII. 8. Reicho ministeris dr. Goebbels savo kalboje, pasakytoje „vokiečių geležinkeliečių dienos" proga, tarp kitko pareiškė:

„Vokiečių geležinkeliečiai!

Mielu noru aš atsakau į tą jūsų vilčių man iškeltą pageidavimą vokiečių geležinkeliečių dienos proga pasakyti jums žodį. Per praėjusius daugiau kaip ketverius sunkius metus jūs atlikote tokį darbą, kuris buvo ir yra karinių atžvilgiu lemiamos reikšmės. Todėl aš norėčiau jums šiandien Fiurerio ir, manau, visos vokiečių tautos, sveikinti frontо bei bombardavimo pallėstų arčių, vardu pareikšti padėką ir pagyrimą. Nėra jokio profesinio nuopelno, kuris to daugiau nusipelnė, kaip jūs.

Vokiečių geležinkeliečiai šiandien turi teisę su pasididžiavimu pervelgėti savo nepaprastus karo metų laimėjimus. Tai jau nėra senųjų laikų geležinkeliai, tai yra dižiausia ir palėgiausia susisiekimo įmonė pasaulyje, esanti tautos tarnyboje ir šiandien nesiekianti jokio kito tikslo, kaip vokiečių pergalės. Si misija ginklų pergalė bus bendras visos mūsų tautos darbo rezultatas. Todėl ja, esant tokiam norui dirbti ir tokiem pasiaukojimui tiek frontе tiek tėvynėje, visiškai nė negalima abejoti, ar ją sutrikdyti.

Mūsų priešams galima reikšti tik užuojautą, jei jie mano tiesa per kvailą, kaip ir mes, ginama propaganda galėsią mus sutrikdinti ir įnešti mumyse sąmyšio. Angalsau tai nėra joks menas nakti ir esant mūsų užpuliami ramius miestus ir sėti tarp civilių gyventojų tiek bei mirti.

Priešo oro teroro mūsų nepalaužs, bet der labiau sustiprins, ir ten, kur anksčiau mūsų bendruomenėje gal galima buvo konstatuoti spragą, tai dabar ją užsidarė bendruomenės bendravimu palieseje artyse užkurdamas liepsnų sloja.

Tokios Vokietijos iš viso negalima palaužti ar parblokšti. Ne vien jos vyrai, bet ir jos moterys, nežgi vaikai, yra didvyriai. Nuoe tarpo padažintas furor teutonicus. Šiandien mes esame viskuo pasiruošę ir viskam pasiryžę.

Tai, ko mes patys nepalėgėm iš savęs padaryti, dėl ir padarė iš mūsų priešas: kovoje dėl devyniasdešimties milijonų tautos, suvienyta tikėjimo, bet taip pat suvienyta ir nepakyantos. Geresnis už vokiečių Michelis, kuris atjaus visus ir viską, dargi net labiau, ir už priešus negu savo paties interesus. Jis Michelis galutinai prikiaus prie sienos.

Savo laisvei ir savo tautinei egzistencijai ginti mes tiek pasiaukojome, kad mes su tuo nesutiksime pridėsime ir dar pasilikti likuti, kad padiektume galutinę pergalę. Metaginiems priešingos pusės pažadams

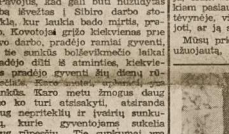

Sarvuočio maskavimas

PK.—karo korespondentas Böhmer nuotr.(Wb)

mūsų ausys yra kurčios. Jų grasinimai mūsų negasdina, jei mūsų priešai nori nugalėti, tai jie stelna ir kovoja, tuomet vokiečių ginklai įsmeigs neliks skolingi, tačiau jų kalbos ir proklamacijos mums neimponuoja.

Tai tiek aš turiu pasakyti dėl dabartinės karinės padėties ir taip vadinamos trijų konferencijos Teherane. Dar prieš savaitę laiko jie manė galėsią atsiduoti mūsų tautą ir tą sukrėsti mūsų morale, dabargi jie atsisakė šio atsišaukimo, matyt, todėl, kad jie patys turėjo suprasti, jog jis būtų buvęs be tikslo. Mes laikp tauta ir nacija, geležiniu ir nepalaužiamu žiedu stovime tvirtai ir nepajudinamai susibrė apie Fiurerį. Nesutaikoma žio karo pergalių skaičių jis apvainikuos didinga galutine pergale.

Mes stovime prie ginklų. Mūsų dirbantieji vyrai ir moterys gamina šiuos ginklus, gi mūsų kariai juos nešioja ir panaudoja. Jums gi, geležinkeliečiams, tenka juos pristatyti į frontą. Šią valandą tūkstančiai traukinių, jūsų drausmingų vadovaujami, ūžia skersai ir išilgai Europos. Jie gabena ginklus ir municiją į visus frontus, į geriausių, kokius pasaulis kada žinojo, karių rankas. Se kariai jas gina ne vien mūsų šeli, mūsų tautos, bet visos Europos bendėdžiakuosio suokalbio, kokį pasaulio istorija yra mačiusi. Tikrovėje šiose grumtynėse dėl gyvybės ir mirties kovoja ne vien ir tamsa. Tačiau tuo pačiu dėsningumu, kuriuo po nakties seka diena, ir čia šviesa ives triumfą prieš tamsą.

Juo vėsnesnė ir labiau gelianti yra karo valanda, tuo arčiau vra pergalės rytas. Tuomet šlaisleitys dangaus kends juodi debesys ir saulė vėl užtekės virš mūsų galvų.

PASITARIMAI KAIRE IR TEHERANE

AMSTERDAMAS (NL). Kaip pranešа britų informacijų biuras, premjeras Roosevelto, Churchillio ir Čiangkaišeko konferencija Kaire paskelbtas komunikatas. Pasak komunikato, konferencija užėmusi penkias dienas. Joje dalyvave daug santarvininkų karinių ir politinių vadų.

Komunikate sakoma, kad misijos „sustiprinos dėl ateities karinių operacijų prieš Japoniją". Komunikate tvirtinama, kad iš Japonijos būsią atimti visi teritoriniai laimėjimai, kuriuos ji pasidarė nuo 1914 m. Roosevelas, Churchillis ir Čiangkaišekas savaitės pabaigoje išvyke su nežinomais tikslais.

AMSTERDAMAS (NL). XII.6 d. Reuterio paskelbė komunikatą apie Roosevelto, Stalino ir Churchillio konferenciją. Konferencija užtrukusi keturias dienas ir įvykusi Teherane. Per šias keturias dienas, sakoma komunikate, buvo „nustatyta ir patvirtinta bendra politika". Esąs pareiktas pastrypimas, kad trys tautos bendradarbiaudamos kare ir po jo eisinančioje taikoje. Teheranо susidirinti trijų tautų planai vokiečių teritorinės pagalonos annaikinti. Dėl tikslo ir operacijų nustatymo laiko esąs pasiektas visiškas susitarimas.

Apie pokario problemas komunikate sakoma, kad visos tautos, mažos ar didelės, randamos bendradarbiauti ir aktyviai dalyvauti", jeigu „jų gyventojai širdyse ir protuose turi laisvės dvasios, vengiama priespaudos ir netoleranciios pašalinti-mui, kaip yra mūsų pačių tautose". Nustatymo data skelbiama gruodžio 1 d.

BERLIN, XII. 8. Kaip pranešа Reuteris iš Kairo, Roosevelas ir Churchillis, atvykę prieš dvi dienas, buvo susitikę su Turkijos respublikos prezidentu Ismed Inonue. Susitikimas vyko Kaire. Kaire dalyvaujant Turkijos užsienio reikalų ministeriui, britų užsienio reikalų ministeriui ir sovietų ambasadoriui Anksmo. Reuterio komunikate sakoma, jog buvusi aptarta bendrų ir paskirų [illegible] užsienių [illegible] politiką.

Dideli japonų laimėjimai

TOKIO (NL). Japonų laivyno, aviacijos ir sausumos pajėgų Gilberto salų srityje nuo lapkričio 19 iki 27 d. buvo nuskandinti penki lėktuvnešiai, du kreiseriai ir vienas laivas naikintuvas. Sunkiai sužaloti du dideli lėktuvnešiai, vienas pagrastas lėktuvnešis, vienas vidutinio dydžio lėktuvnešis, du kreiseriai ir vienas transporto laivas.

Buvo numušti 125 priešo lėktuvai.

TOKIO (NL). Japonų kariuomenės vadovybė pranešė, kad japonų aviacija gruodžio 3 dieną vandenyse į pietus nuo Bougainvile nuskandino vieną lėktuvnešį, vienas kovos laivą ar dideli kreiseri ir vieną dideli kreiserį. Be to, ėlė laivų buvo sužaloti. Japonų nuostoliai siekią dešimties lėktuvų.

Įžengėme į trečiuosius kovų metus

Prieš 2 metus, šaltą lapkričio mėnesio dienos rytą, išvykome iš senosios Gedimino sostinės į Rytus kovai prieš bolševizmą, kurio kietas kaus siaučiamo mūsų padarytas kruvinas žaizdas mūsų tauta ir dabar tebejaučia. Išvykome tvirtai pasiryžę savo krūtinėmis užtverti kelią raudonajam marui veržtis į mūsų brangią Tėvynę ir atkeršyti už mūsų kraštui padarytas kruvinas žaizdas.

Vos tik atvykę į savo paskyrimo vietą, tuojau įsiliejome į milžinišką kovą, petys į petį su draugais vokiečiais ir visos Europos kultūringų tautų kariais. Tą kovą ir dabar tebetęsiame toli nuo Tėvynės, sunkiausiomis gyvenimo sąlygomis. Dvėjі kautynių nuovargio ir įvairių metai svetimame krašte jau ilko praeityje. Jie niekuomet jau nebegrįš, tačiau vargu juos kada užmiršime galėsime.

Tų dviejų metų būvyje, likę Tėvynėje mūsų tėvai ir broliai, ramiai verte gimtosios žemės vagą, mūsų mielosios seselės aude linines drobes, sėjo rūtas, dainavo ligšalo kupinas dainas, kas vakarą, rytą, verstydamos rožančiaus karolėlius arba rymodamos ant kiemo vartų, mūsų motulės sengalvėlės laukė iš karo grįžtančių sūnų, o mes, visą leidę šiurėdami miršiai į akis, klaidžiojom po svetimas žemes, dienas ir naktis praleisdavom apsausose, kovodami su priešu, grimzdusiose į pelkėtuose Rusijos miškuose, šį kur ne kiekvienam lemta grįžti į gimtuosius namus. Taip, daug mūsų draugų nedalinė svetimoji žemė ją jie niekuomet į savo Tėvynę nebegrįš, bet jie tenai pasilikо tvirtai tikėdami, kad į jų gimtąsias sodybas sugrįš laisvė ir džiaugsmas.

Į trečiuosius kautynių metus įžengėme savo pačių rankomis įrengtuose bunkeriuose, su ginklais rankose, tvirtai pasiryžę tęsti kovą ligi galutinės pergalės, kuri mūsų kraštui nuo užklydėlių laimingai ir šviesoj klestėjmą. Ne kas kitas, tik draugų pralietas kraujas, jų amžinas, šviesi atmintis ir tėkėjimas laiminga ateitimi mus stiprina kovoje ir padeda visus sunkumus nugalėti.

Nors pro požeminių bunkerių daugymo angas matėjai tėvai ir broliai, ramiai verte gimtosios žemės vagą, mūsų mielosios seselės aude linines drobes, sėjo rūtas, dainavo ligšalo kupinas dainas, kas vakarą, rytą, verstydamos rožančiaus karolėlius arba rymodamos ant kiemo vartų, mūsų motulės sengalvėlės laukė iš karo grįžtančių sūnų, o mes, visą leidę

Sukaktuvių dienos išvakarėse pas mus atvyko karo kapelionas kun. Z. Ignatavičius, kuris dviejų metų būvyje išsiaiškino mūsų nuotaikas ir vargus, ir sutvirtino dvasiškai ir išklimingomis valandomis būdavo šartu su mumis.

Suradę tinkamesnę patsapelę, įrengėme joje altorėlį ir prie jo ramiadomis pradėjome švęsti dvejų metų sukaktuves. Daugumas karių atliko išpažintį. Visi, kurie buvome laisvi nuo kautynių tarnybos, dalyvavome pamaldose. Pro atdaras laikinų maldos namų duris ir langus sklido „Pulkim ant kelių", „Marija, Marija" ir kitų giesmių aidai. Kunigui kalbant apie tėvynės meilę, jo kalbą nešą tarnyba šalmuoti kariai ir specialiai pamaldoms atvykę vieios civilinіai gyventojai. Kai kurie jų turėjo atsinešę savo maldaknygėles, kiti, grimdytojams prašant, kapelionas pakrikštijo.

Po pamaldų išsiriktavome bunkerių rajone esančioje darželėje, kur batalionо vadas ir ryšio karininkas paskelė tai dienai prita'kytas kalbas. Perskaitytas dviejų metų būvyje žuvusiųjų batalionо karių sąrašas. Žuvusiuosius kovų draugus pagerbėm minutę susikaupdami ir

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Bolševikų ir Šiaulėnų siautėjimo metu

VILNIUJE IR RADVILIŠKYJE

1940 m. birželio mėn., kai Lietuvos ministeris pirmininkas grįžo iš Maskvos, daugumą kareivių buvo nerama. Visų bendras nujautimas — ši jo kelionė niekuo gero nelemia. Vyriausybės pasikalbėjimas smarkiai sujaudino visus karius. Daugumą spėliojo: kas gi bus, ką tai reiškia? Nors mes į bolševikus mažai pažinome, bet nieko gero nelaukėm iš jų. Visos viltys ir pasitikėjimas buvo mūsų vaduose.

Nežinios jaudinas viešpatavo mumyse, kai pamatėm raudonųjų tankus, geležinkelių gatve riedančius. Miegojom, kai mūsų ausis pasiekė kažkoks šūksnis. Visi vienu metu pakilom, nežinodami kas įvyko. Vienas mūs rusas, kuris nemiegojo, pirmiausia padėjo pripuolė prie langoo ir suriko: „Rusai važiuoja!" ir dūiegsmo kupinas persisvėrė pro langą žiūrėti į gatvės pusę. Tuo momentu kilo minitis mestį jį ovo lauk, bet susivaldėme.

Praėjo kiaiki lietuviai kariuomenės, bet ir ne šviesesnis rytas atėjo. Atrodė — viskas lyg kapuose: caulė nebešviete ore bangos garsiems žmonėms, medžiai, rodos, verkė ir šiemečio lūdnai, sielvartingai.

Vienos pusės pievasavo mūsų trispalvė, o kitoj raudonoji vėliava, kuri pikčino mus ir biaurai atrodė prieš mūsų gražiąją vėliavą.

Taip praėjo kelios savaitės, neramios ir liūdnos, kol gavome įsakymą grįžti į Radviliškį. Tiesa, buvo ne viena linksmybė, bet mes ne vieną kartą nebuvom nuėję, nors mums ir graisingo dabokie ir t. t. Už tai nejaučėm šilos ateities, kuri įvyko po raudonosios armijos įžygiavimo į Lietuvą. Mūsų kuopa išlaikė drausmę ligi grįžimo į Radviliškį. Tai, be abejo, nebuvo lengva ruskellis (Malasičiovas) nesitėgė bent ką padaryti.

Sekmadieniais, nors karantinai leisdavo neiti į bažnyčią, bet mes su Vilniaus geležinkelių komendantu dažnuodami rikiuotę visuomet eidavom. Mylėjom šitą komendantą už jo linksmybes. Jis supras o mus ir nebijoje su mumis pasidalyti špuoždiais bet bendromis vistems lietuviams nelaimėmis. Neblogesnį buvo ir kiti viršininkai bet vadai, tik jie būdavo atsargesni.

Po patikrinimo kuopininkas psk. S. visuomet klausdavo, ar gieloją himną ir maldį. Mes, žinoma, vijdesnės nerėdavom giedoti. Ir nuskandėdavo gatvėj pro atvirus langus Tautos himnai ir „Tėve mūsų". Tos giesmės parodydavo, kad nelengva bus raudonieiesiems atėjūnams pavergti amžiais laisvę brunginančios tautos. Ačiū tiems taip giliai ir su entuziazmu neskambėdavo tie brangūs žodžiai, kaip jie skrodė sąlelininkelio gatvės bangas bolševikenams užėjus, kada lietuvis karys reiškė jiems savo protestą ir rodė savo Tėvynės meilę.

Tiesa, dar prieš išvažiavimą į Radviliškį, buvo atėjęs kažkoks politvadovas, bet pasidairęs po kareivines ir išėjo dingo. Matyt, nujaukė čia nėko nelaimės ir savo meilu neįstengs apdumti mūsų akių.

Bet štai, vieną dieną atėjo pėstininkų dalinys pakeisti mus. Gusi buvo paliktі Vilnių ir išdraskytį tą gražų lietuvišką gražiškiečių kuopos kuopą. Bet įsakymas liko įsakymu. Pasakę ilį pasimatymo sostinei, grįžom į Radviliškį.

Čia jau radom visą kitaip. Kareiviai jau nebebuvo karaviras, bet tik susibūrusi minia. Buvo liūdna žiūrėti, kaip sukladinti draugai miningavo ir kelė visokią nevarką. Vyrukyčiai be perstojo buvo rengiami mitingai, kuriuose visokiausių niekų prikalbėdavo. Ten išgirdom negirdėtų dalykų, kuriuos sakėsi padarysiąs palvalde žydpalaikiai ir politiniai vadovai.

Mitinguose sprendė mūsų kariuomenės likimą. Vieni norėjo, kad ji būtų, o kiti, kad būti paleista ir atsargą visa kariuomenė. O dar tretti, kad prijungtų prie raudonosios armijos. Žinoma, viską jaukė ir kėlė netvarką žydai.

Mūsų kuopai atsiunte politinių vadovų kažkoks komunistą, veikusį jau Nepriklausomoje Lietuvoje. Jis pirmiausia ėmė aiškinti apie sovietinį „rojų", viskąjį nesamonių pakalbėdamas. Politinis vadovas pasitenge, kad nebegėdotumėm himno, nes malda jau senai buvo panaikinta.

Po kiek laiko politvadovas ėmė verbuoti mus į komjaunuolius. Kitatnčiai, o daugiausia žydai, troško vist susirašė. Politvadovas patydamas, kad be griežtų orientonių nelstengs visi suvilioti, ėmesi visokiausių bausmių. Tas, kuris nebuvo komjaunuolių, buvo laikomas liaudies priešu ir t. t... Be to, grasino Sibiru ir teismu. Prigasdinti mūsų kareiviai ėmė rašytis, nesydamiai, tai taip nori, galim išrašyti, bet maža bus iš mūsų naudos". Bet negalėjai buvo komjaunuoliais ir gražiuosiu. Matyt, politvadovas buvo menkas sovietinės santvarkos žinovas, kad jo visas darbas nuėjo veltui, nes gavo įsakymą, kad komjaunuolais kol kas negali tapti mūsų kariai, kol jie nevirs sąmoningais sovietų piliečiais. Dėkuojėt vist, kad nors vieną karta bolševikai nepasėlejo ir žadėjo niekuomet neiškti sąmoningais sovietų piliečiais.

Taip ėjo dienos besovietinant mūsų karinomenę, nupiovė antkobius, pakeitė ženklus, nukabinėjo nuo sienų visus paveikslus ir šūkius, o vietoj jų prikabinėjo visokių Kogarovičių, Stalinų, ir pagalios kur kampe Paleckį ir Kapsuką - Mickevičių. Po kiek laiko batalionas ruošėsi įsakymą vieną kuopą paskirti į Seduvos vl. aerodromo statybą. Vos išvažiavus kuopai į Šeduvą, suužinojom apie mūsų kariuomenės išraskymą. Mūsų batalionas turėjo skdaryti du batalionus.

Išdraskytas mūsų batalionas rengėsi vaziuoti į Vilnių. Tiktai tie, kurie vėliau buvom paskirti papildyti aerodrome dirbančius, turėjom važiuoti į Šeduvos valsčių. Žinoma. visi norėjom į Vilnių, nes daugiuma dar nebuvo matę jo. Tik nežinojom, kurie būsim tie nelaimingieji, pasirinti dirbantiųjų paeiliui.

Po kelių dienų gavome įsakymą visą batalliono turtą gabenti į stotį. Sarvuotininkai, kurių kareivinės buvo netoli mūsų, irgi rengėsi važiuoti į Vilnių. Greit mums pasakėjo, kokiu tikslu bolševikai išsiunčia lietuvių dalinius į Vilnių. Svarbiausia, kad jeuo tolian jus nuvargšti nuo Vokietijos sienos ir kad atitinkamu momentu būtų galima greičiau išvaryti į Rusiją. Vilniaus meilė bolševikams nerūpėjo. Siuos jų tikslus pagaliau suprato ir sukladinietiai kareiviai. Ir šie pradėjo murmėti prieš bolševikus. Beždai, kuriių dauguma buvo politiniais vadovais sirba kokiais nors pareigūnais, surasdavo priemonių pateisėtinti. Sakydavo, kad sulenkėjęs Vilniaus turi pakelsti savo išvaizdą, todėl vadovybė ir kelia lietuvių dešinius į Vilnių. Kiti dar gražiau meiliuodavo. Sakydavo, kad lenkai ženklą sudilimą, todėl mūsų kareiviuose nė ten reikalinga numalšinti sukilimus. Į šituos jų bespėdiškus meilus kareiviai nebeždavo nepastėbėjo. Jei prieš tai viešnia įvykis taip pavėlė mane, kad jis tebestovi kaip balsas gyvas mano akyse. Tai buvo nuožirdi radviliškiečių meilė, pareiškta mums išvažiuojant. Atsimenu, buvo gegužės pabaiga. Ir štai Radviliškyje kaip tik buvo daug žmonių iš kaimų, į turgų suvažiavusių. Mes važiavome dalinudami lietuviškas patriotines knygeles, dėkavodami. Tikrai žmonės žambėjo. „Kur bėga Šedupė, kur Nemunas teka". Vieš, kad ir nedaug, bet kiekvienas iš mūsų, kuris gavo progą pastebėti jų veiduose didžiausią nesapykantą raudoniesiems ir žydams, kurie su pasiūpa žiūrėjo į mus ir radviliškiečius. Bet mes nekrepėm į juos dėmesio. Daudėm į sunkvežimį mėtomus mūsų daiktus ir gėles. Kai išreiškė mūsų džiaugsmą, kai pamatėm, kad mes ne vieni nesąkončiam šitų grobuonių, bet visi lietuviai.

Nuvažiavom į senąsias kareivines, bet mūsų akyse vis dar tebestovėjo radviliškiečiai. Politvadovai girdavosi: „Mat, kaip sutikos darbininkai ir raudonieji kariuomenę", bet mes žinojom, kad ne „liaudies" karniuomenę jie sutinka, bet išdraskytus mūsų kariuomenės likučius.

Baigus tuštinti raudoniesiems kareivines, laikinai einąs batalliono adjutanto pareigas karininkas suskirstė mus kur kiekvienam reikiauti. Aš patekau bevelk su visais Vilniuje buvusiais draugais i nelaimingųjų skaitlių papildyti aerodrome dirbančiųjų grupę. Nors labai nenorėjom, bet nenusiminėm. Kai kurie juokavo: „Batalionas išsugando vilniečių" (buvusiųjų Vilniaus kadp vadino). Mes dar nebuvom nuskųzdę, bet ėjom tiesiu laisvės keliu. Už tai kai kurie nekentė mūsų.

Benėjmės važiuoti į tą darbo stovyklą be jokio noro. Atėjus išvažavimo dienai, pasake sudiev draugams, su pasalėpta liūdesio šešėnės į sunkvežimius savo daiktus. Taip išvažiavome į Šeduvos valsčių aerodromo dirbti .

STOVYKLOJE

Susipažine su stovyklos gyvenimu, teiravomės iš ankstiau atvykusių draugų, ka mano aole ir kokia vietinį „rojų". Jie su paslėpta žirdgėla atsakė: „Geral, dirbam, kaip šimagorai" nuo rytų ligi vakaro. Tai ir viskas. Be to, jis patys matote ir pamatysite visą „rojų". Kem be reikalo kalbėt". To užtėko, kad mes pradėtume ir gyvenio-o gerovėmis, kuriy žadėjo tie mūsų neišsimylėjo politiniai vadovai. Suskandę dantis šiirėjome į krūmais apžėlusią apylinkę ir atvežtų uzbekų palapines. Jose, vietoj čiužinių, buvo priklota šiabarų, o vietoj antklodžių — jie naudojo savo rudosiomas milines. Tiesa, mes tar tuprėjom savo palapinių, čiužinių, antklodes ir pagalvėlius, bet ir tai atrodė baisu šaltame rudens ore gyventi palapinėse. Mes siekiomės, kad tie „rojaus gyventojai" nepagalia su vienom milinėm. Nevelkti jie sakydavo, kad negerai dviese arbriese vienoj palapinėj miegoti, o geriausia visam skyriui. Žinoma, mums atrodydavo neįmanoma tiek žmonių sutalpinti į vieną palapinę, bet vėliau supratome visą paslapti. Neturėdami kuo užsiklioti ir čiužinių, jie apsirenge ir susispaudę kaip silkės statinėje miegodavo, kad tik nesušaltų.

Jau pirmąją dieną stovykloje raudonarmiečiai užsigėdė mums parodyti iš „sovietinio rojaus" filmą. Atrodė, mes pasaitišai jau buvome patyrę „sovietinį rojų", bet politinis vadovas tuo dar nesitenkino — varė visus būtinai žiūrėti rodomą filmą. Vienas mūsų draugų ta proga pasakė: „Pas mus dar nedėros sovietinis rojus, nes turim antiklėdžių, čiužinių ir kt., už ai norimums parodyti kaip gyvena tikrame rojuje".

Rytojaus dieną jau gavome tą žadamą „rojaus" maisto. Bet labai nustebome, kai vietoj kažkokių gardumynų, mums davė tikrai nepaprastą srėbą, kuriog nė vienas negalėjom valgyti. Labai nusiminę nejėjom skųstis politiniam vadovui, kad mums atrodo, jog sovietinio „rojaus" maistas nėra valgomas. Bet nieko nelaimėjome. Tik vėliau iš Radviliškio atvažiavęs batalijno politinis vadovas pradėjo smarkiai rėkauti: „Jūs kontrrevoliucionieriai, smetoninikai, liaudies priešai ir t. t.... norit vėl sugrąžinti kapitalistų valdžią, kad maitintų supuvusiuom dešrom ir t. t.." Bet čia pat vienas kareivis nieko nesąvodamas, prasitarė, kad jis niekio daugiau nenorįs, kaip tik tų supuvusių dešrų. Cia pasijuto žiežtasi politinis vadovas ir nesavėdes suriko: „Ne, šito dar pabusi... Visi maištininkai bus suišvarkyti, o jūs, kaip ir tūrkstančiai raudonarmiečių, turėsite valgyti sovietinį maistą". Žinoma, priminus dešras, kaip jie sakos „supuvusias", ne vienas kaip kaštuikas spaliažė, bet žinodami, kad niekas jų naduos, sulūdė tylėjom, nes bijojom būti kontrrevoliucionieriais. Politvadovas parėkavęs išvažiavo. Po to ne vienas kalbėjo: „Še tau ir rojus; marinė bado, o tu tyiėk ir džiaukis sovietiniu maistu".

KAREIVIŲ PROTESTAI

Tų jo paabodžios ir vienodos dienos stovykloje. Įprastavo automatinis žymių pilstymas, už tai tekmadieniais visi be išimties nedavome į Seduvos bažnyčią. Tai būdavo mums pasimęga po savaitės „zimagoriško" darbo. Žmonės lydėdavo mus savo žvilgsniais ir draugo eidavo į bažnyčią. Kuopoje buvo ir vienas Lietuvos evangelikų, kuris sakydavo: „Nors aš ir protestantas, bet nė vieno sekmadienio nepraleidau nenuėjęs su kuopa į bažnyčią. Ten aš rasdavau ir randu tai, ko kitur niekuomet nerasiu". Tekdavo ir raudonarmiečiai pamatyti besidairant bažnyčioje.

Bolševikams, o ypiausiai politiniam nepatikdavo mūsų ėjimas į bažnyčią. Daryd avo visokiausių kliūčių, kad tik nenueitumėm. Atsimenu prama mūsų grieštą pasipriešinimą pavo vadovybei. Tai buvo sekmadienis. Iš Vilniaus atvažiavo zydpiotas patikrinti mūsų sveikata. Bet mes nuėjom į bažnyčią. Grįžtojas pasakė: „Kurie sveiki, šalt eiti, o ligonai pasilikit". Bet ir mūsų tarpo nestatiroo nė vieno ligonio. Grįžtojas buvo benuėjas. Cia mūsų vadovybė pasipriešino. Uždrausdama eiti į bažnyčią. Mes pritsmino. Nepriklausomos Lietuvos Lykybos laisvę, stojom į linilą eiti nerėdami parodyti, kad mes esam Lietuvos kareiviai, o ne vazkokie kažkoe atėjūnai. Iš vidurio vienas sukomandavo: „Dešnėn, žengte marš". Ir pradėjom eiti.

(B. d.)

Alfonsas Pilypas

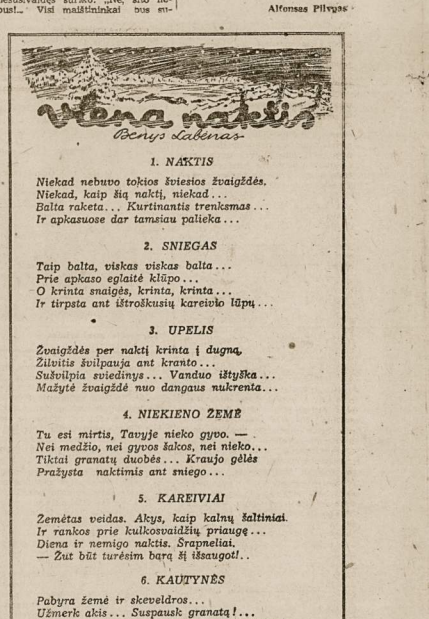

(Atkelta iš 1 psl.)

prisimindami eilę kruvinų kietų kovų, kuriose jie, karštai troškdami savo brangiajai Tėvynei laisvės ir degdami jos ilgesiu, didvyriais sukūpo kautynių ugnyje. Jie kuklūs, medininis kryželiais nužymėjo bataliono žygių ir kautynių kelią. Jie savo pareigą atliko, tebūie jiems ramus garbės garbei..

Po to buvo perskaityta visa eilė sveikinimų, kuriuos atsiunte lietuvių batalionai ir mūsų nuoširdūs tautiečiai.

Tautos himnu baigėm minąjimą ir išsiskirstėme kiekvienas į savo burkerį.

Kitos dienos vakare susirinkome prie radijo aparato pasiklausyti karių puvsvalandžio, kuris, tikėjomės, gali būti skirtas mūsų batalionui. Naktis buvo tamsi, ūkanota. Sunku buvo patikėti, kad ramiai išklausysime karių pusvalandžio. Staiga iš kampinių bunkerių šuyšteiėjo dvi baltos raketos. Netrukus tra-ta-ta-ta, pykšt, pykšt, bumt, bumt, — prabilo įvairių rūšių ginklai. Šviečiamos kulkos prasėjo raižyti nakties tamsą. Še tau ir karių pusvalandis! Ir radijo aparatas kažkaip keistai pradėjo čirkšti. I - traškėti. Palikę jį vieną, turėjome skubėti prie ginklų į bunkerius. Kur laiką tūnojome siaurose, žingiuotose susiskiėimo eigose ir purvinuose apkasuose. Kryžmiškai susikirdamos šviečiamosios kulkos skrido į niekieno žemę, dengti sunk. kulkosvaidžių lizdai i visas puses siunte pirmieji neišvengiamą mirtį, aldėjo minosvaidžių sviedinių sprogimai. Toli šiaurėje gaudė patrankos, šviesė gaisrų pašvaistės.

Daug kas keikėsi, kad vieioj karių pusvalandžio girdi tokį pragarišką kautynių triukšmą, bet ką padaryti, — juk pradedame trečiuosius kautynių metus.

Keletai minučių praėjus, visi ginklai nutilo. Klimpdami į gilią purvą, susiskiekimo eigomis grįžtame prie radijo aparato ir girdime radijo bangomis iš Tėvynės mums siunčiamus sveikinimus ir linkėjimus. Norėtųsi šūktelti į radijo aparatą: „Mes, tik ką išlindę iš apkasų, purvini, šalmuoti ir granatomis apsikabė kariai! Juos, brangūs tautiečiai, dėkojame už sveikinimus", bet nieko mūsų žodžių neišgirstų. Tolian girdime ir savo artimiesiems bei pažįstamiems siunčiamus sveikinimus. Galia, kad tik saujelė karių buvome prie radijo aparato — visi kiti ir toliau budėjo prie ginklų.

Dviejų metų buvimo Rytuose sukakties proga gavome iš Tėvynės daug vertingų dovanų: baterijų radijo aparatą, kuris šiuo metu mums yra labiausiai reikalingas, daug rašomosios medžiagos, knygų, rūkalų ir kt., už ką brangiesiems savo tautiečiams nuoširdžiai dėkojame ir prižadame jų lūkesčių ir viltų nesąvylti. Mes ir toliau budime, kovojame ir kovosime, kol mūsų gimtajam kraštui gres pavojus.

Psk. Juozas Mikštas

Rytai, 1943 m. lapkritis.

Laimėjimas prie Kerčės

Krime XII.4 sovietai po stiprnus pasirengimo artilerijos ugnim, paremiami daugybės tankų, pradėjo smarkius puolimus iš savo desantinio pricplčio į šiaurės rytus nuo Kerčės. Jie buvo atmušti su dideliais nuostoliais ir šiek tiek numušta 13 tankų.

Kaip XII. 8 buvo paskelbta, Krymę 8-ios rusų rumunų armijerių divizijos junginiai, vadovaujami jau žinomo Kryčiumi atžvilgio gen. leit. Teodorini, remiami vokiečių artilerijos ir šarvuotų pabūklų ugnies, vokiečių rumunų ir kroatų avialcijos pajėgų, sunaikino prieš desantinį pricplčį į pietus nuo Kerčės. Per trijų dienų kautynes kovos sunaikinti sovietų desantiniai junginiai ir patsai 2000 belaisvių.

Prie šios sėkmės prisidėjo lengvosios vokiečių jūros karinės pajėgos. Esant labai sunkioms kovos sąlygoms, jos paverte niekais reguliarų sovietų desantinių dalinių apsupimus. Sutrukdė tiesiai bolševikų mėginimai naktį į gruodžio 7 d. evakuoti užsiųlą prietilį ir per šias kovas pasidėti 7 tankus ir 30 vežimų. Tuo būdu per 33 dienas trukusią jūrinę blokadą Kerčės sąsiauryje vokiečių mūsų kariniai taivai sunaikino 8 motorines kanonierines, gelbėjimo vius, du vilkikius, du krovininį laivus bei 23 desantines valtis, be to auzalojo daugiau kitų laivų.

Dėl nuolatinio smarkaus ledinės šaitynių smarkumas Rytų fronto pietuose buvo sumažėjęs.

Tačiau XII. 5 Didžiajame Dniepro lanke smarkiai sustiprėjo priešo veiklumas su pranašėsnėmis pajėgomis į šiaurės vakarus nuo Krivoj Rogo bei į pietvakarius nuo Kremenčugo ir atremtas per kietas kautynes vykdomas kovas. Vienoje jų sverzimo vietoje kilo smarkios šarvuočių kovos. Tą dieną šioje srityje iš viso sunaikinta 80 sovietų šarvuočių.

I pietvakarius nuo Dniepropetrovsko XII.6 neskaitant mažų likučių priešpuolių sunaikinta viena priešo pėstijų grupė.

Sovietai norėdami praplėšti savo įsiverzimo vietą su artelitlerinės pajėgomis toliau vykdė smarkius puolimus į šiaurės vakarus nuo Kremenčugo. Tebevykstą smarkios kovos. Nepaisant priešo atkaklaus pasipriešinimo vietų savo priešpuolius XII. 7 atstiimta beiklinsi prarasta srita.

Tie Čerkasais mūsų daliniai atrėmė naujus puolimus ir sunaikino dar kelias per pastarąją dieną kovas atskirtas priešo pajėgų grupes.

Srityje į šiaurės rytus nuo Žitomiro ir į pietus nuo Korostenio XII. 7 sovietams nepavyko išplėsti savo priešpuolių padangtą plotą. Smarkiu paimta daugelis vietovių ir sumuštos priešo pajėgos.

Tarp Oršės ir Berezinos kieti mūšiai vyksta toliau. I vakarus nuo Kričevo priešpuoliu buvo atšiuta laikinai netektas pozicijų ruožas.

Prie Smolensko automobilių kelio mosi mūšiai nuo IX.30 vyks toliau didėjančiu smarkumu. XII., sovietai 22 šauliu divizijomis iki pat nakties gulė vokiečių pozicijų srityje. Šių kuopėmė juos su kruvinais nuostoliais atmušė ir paskelė naują gynimosi laimėjimą. XII. 2 beveik be jokios reikšmės puolė dideliu tankų ir šautynes metė naują junginių. Kietose, bet sėkmingose kautynėse kruvinai buvo atmušti 31 visą laiką puolančios priešo šaulių divizijos ir stiprių šarvuočių junginių puolimai.

XII. 3 ketvirtą didžiojo mūšio dieną sovietai, esant smarkiai pūgai, vėl smarkiai puolė. Puolimai buvo kartojami, nežiūrint didžiančių nuostolių, kol sutemo. Vieš puolimai buvo kruvinai atremti. Vienas į šiaurę nuo geležinkelio išlaužės priešo dalinys sunaikintas.

Smolensko mūšių srityje sovietai dėl patirtų didelių nuostolių žmonėmis bei medžiagomis ir dėl savo mėginimų prasiverzti nesėkmingomo XII. 4 jau nebepuolė. Tuo būdu kovirtasis gynimosi mūšis prie Smolensko geležinkelio vėl pasibaigė vietiniais vokiečių laimėjimais.

I vakarus nuo Nevelio savais puolimais buvo paimta šiek tiek teritorijos.

Rytų fronte per lapkričio mėnesį buvo numušta 865 sovietų lėktuvai, iš kurių 54 numušė kariuomenės junginiai.

Nuo gruodžio 4 d. ligi 7 d. per oro kautynes ir priešlėktuvinės artilerijos virš Rytų fronto numušta 115 sovietų lėktuvų. Dingo 10 vokiečių lėktuvų.

Pietinės Italijos fronte XII. 2, visą dieną stipri artilerijos ugnis apšaudė mūsų pozicijas vakarinėme ruože. Rytiniame ruože priešas atliko daug puolimų, kurie per atkaklias kautynes buvo sustabdyti, užsklendus vietinio pobūdžio išlaužimus. XII. 3. vakariniame ruože daugelyje vietų vyko atkaklios kovos. Vokiečių atsarginiai daliniai užsklendė kai kuriuos išlaužimus ir pašmę belaisvių. Kairiausiame vokiečių fronto sparne buvo sniaikyti smarkūs 8-ios anglų armijos puolimai viename posėkiu truzė, esančiame kelis kilometrus toliau už fronto linijos.

XII. 6 kovos pasmarkėjo aukštumų srityje į pietvakarius nuo Mignano. Stiprūs pranašesniu amerikiečių daliniu puolimai vyko pakaitom su savais priešpuoliais, kurių metu kai kurios aukštumos keletą kartų perėjo iš rankų į rankas.

Povandeninių laivai puldami įvairiuose vilkstines ir per paskiras medžiagos Atlante ir Vidurinėmo Jūroje paskandino 7 laivus bendros 48.000 brt. talpos.

Nakti į gruodžio 3 dieną vokiečių kovos lėktuvų gausiems dalimams puolant priešo tiekimo bazę Bari, remiantis galutinėmis žiniomis, buvo paskandinti vienas didelis kininai laivai, bendros 31.000 brt. talpos, jų tarpe vienas didelis tankilaivis. Be to, nalkinančiai patalkyta i devynis laivus, 45.000 brt. talpos, ir i viena vidutinio dydžio karinį laivą. Netekta dviejų savo lėktuvų.

Stiprūs britų bombonešių junginiai naktį į XII. 3. vėl teroro tikslais puolė Reicho sostinę. Nežiūrint smarkiai panaudotą priešlėktuvinės gynybą padarė priešui žymių nuostolių. Numušti 53 priešo bombonešiai.

Britų bombonešių junginiai XII. 4. šeštadienį, ankstyvomis ryto valandomis puolė Leipcigą. Buvo sunkiai sužalioti miesto gyvenamieji kvartalai, viešt pastatai, meno ir kultūros statiniai. Kiti priešo lėktuvai perskrido virš Reicho sostinės, nepadrydami žalos. Numušti 28 priešo bombonešiai.

Tolimos kovos baterijos XII. 3. atsakė į anglu baterijų ugni per Kanalą ir sėkmingai šaudė į svarbius taikinius Doveryje, Deslyje ir Falkestone.

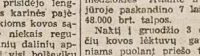

— Gruodžio 2 d. Vilniaus Miesto Teatre Operetė „Rigoletto" spektakliuje debiutavo dvi naujos muzikinės jėgos: Juozas Indra (Herzogas) ir V. Meliešytė (Madalena). Naujieji debiutai pilnai patenkino į juos dėtas viltis ir pastangas.

— Gruodžio 5 d. Vilniaus Miesto Teatre po ilgesnės pertraukos statyta C. Cimtero „Meilės Magas". Pagrindinės roleje debiutavo Marijampolės Miesto Teatro aktorė E. Armiaitė, tą pačią rolę vaidinusi Marijampolėje.

— Gruodžio 2 d. Vilniuje, Šv. Ignoto bažnyčioje, įvyko Šventojі Valanda. Programą sudėjo „Varpo" choras, sol. Pranciškaitė-Miškauskienė ir muz. Konr Kavečkas.

— Bokiečio gimnazijai paskirtas naujas direktorius Tarvydas jau eina savo pareigas eilė metų. Dabar gimnazijoje yra 1.300 mokinių.

— Siemet sukanka penkeri metai nuo vieno žymiausių mūsų teatro aktorių ir režisierių Kosteno Glinskio mirties.

— Gruodžio 4 d. Vilniaus Srities Komisaras Wolff Švietimo Vedėjos pataisose sudvietė Vilniaus miesto ir srities kultūrininkus pasikeisti minimis dėl vokiečių ir lietuvių kultūrinio bendradarbiavimo.

— Gruodžio 5 d. Vilniuje, Didžioje Koncertų salėje, įvyksiame simfoniniame koncerte dalinavo Kauno Valstybinio Choro dalinavimo mokytojas J. Butėnas.

— Pereita mėnesį Aukštadvario Žemesnioji Žemės Ūkio Mergaičių Mokykla su mirėjo 20-čių metų sukakti. Ta proga buvo surusėtas išlikimingas minėjimas ir mokykla susilaukė daug sveikinimų ir linkėjimų žodžiu bei raštu. Minėjime dalį užėmė buv. tos mokyklos mokinė sol. Kaupelytė-Kavečkienė ir dabartinės mokyklos sukėlėnės, vadovaujamos mok. Norusecko

— Gruodžio 5 d. Biržų Savitarpinės Pagalbos Komitetas švenė savo veiklų metų darbo sukaktį. Per penkerius suruošta viešas sukaktuvių minėjimas su oficialia ir menine dalimi.

— Rašytojas Alfonsas Sušinskas nesenai Valstybinėi Leidyklai atidavė išleisti savo stelminimus iš bolševikmečio, pavadintus „Gyvenimas mirty".

— Kompozitorius Vladas Jakubėnas rašo baletui „Perkūnas, Valva ir Straubliys" muzikų.

— Poetas Jonas Graičiūnas parašė spaudai naują lyrikos rinkinį ir rašo istorinę poemą „Žvilė".

— Valstybinė Leidykla nesenai išleido rašytojo Stasio Būkio novelių, apysakų rinkinį „Vidurnakčio svečiai". Knygoje vaizduojami skaudūs lietuvių įžymesnėmai žydų-bolševikų teroro metais.

— Aklųjų Instituto auklėtiniai: Antanas Jonynas ir Petrokas rašo eilėraščius. Antanas Jonynas yra parašęs ir poezijos rinkinį. Akiasis Antanas Adomaitis yra sukomponavęs apie 30 dainelių. Jis dabartiniu metu mokosi konservatorijoje kompozicijos.

— Gruodžio 5 d. Panevėžyje kun. Lindės — Dobilo Meno Kuopa surengė J. Lindės - Dobilo 9-ųjų metų mirties sukaktuvių minėjimą.

— Kurikliuose (Ukmergės apsc.) Ap. Zukausko inicialyva yra susikūrusi teatro mėgėjų grupė, kuri paskutiniuoju laiku suvaidino P. Vaičiūno „Sudrumstąją ramybę". Ši grupė yra pasiryžusi kiek galėdama toliau tęsti artimesnių misionierių veiklą.

— Lapkričio 24 d. Kauno Didžiajame Teatre įvykusiame simfoniniame koncerte pirma kartą buvo išpildyta simf. Vlado Jakubėno trečioji simfonija.

— Prie Latvijos Švietimo Generalinės Direkcijos lietuvių švietimo reikalams referentu yra paskyrėstas Rygos lietuvis A. Bausa.

— Gruodžio 5 d. Telšiuose buvo suruošta a. a. prof. St. Šimkaus akademija.

— Gruodžio 4 d. Kaune, Kultūros Muziejaus salėje, atidaryta jauno dailininko Vyt. Kasiulio dailės darbų paroda. Bus išstatyta apie 100 darbu. Parodą suruošė savo parengimų rėmuose „Vokiečių-lietuvių kultūros ratelis".

— Gruodžio 4 d. Kauno Didžiajame Teatre statyta 5 pav. baleto „Sužadėtinė" premjera. Libreto — St. Saniavaro, muzika — J. Pakalnio, choreografija ir pastatymas B. Kelbausko. Dalininkai: V. Andriuša, Chariklė Cholodenko, A. Rudzinskienė, B. Jakubauskaitė ir B. Tamutytė. Akompanavo Balys Dvarionas.

— J. Petrošiui Leidykla Kaune šiuo metu išleido elę muzikos kūrinių: J. Gruodžio „Liaudies dainas" vienam balsui su fortepijonu, V. Kuprevičiaus „Keturias dainas" vienam balsui su fort. ir „Lakštingalos giesmė" (iš operetės „Paukščių koncertas") vienam balsui su fort., ir V. Jakubėno parujytą iš pol. leitmoti „Na, tai kas". Visų šių leidinių gaidas paruošė cinkografijai J. Gaučas.

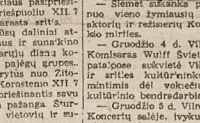

— Nesenai įvykusiame mokomajame Vokės dvare Generalinio Komisariato Maitinimo ir Žemės Ūkio Reichsmarko sukeltame svyruotų ir apskričių žemės ūkio vadovų suvažiavime buvo aptarti dabartiniai gamybos ir surinkimo padėties klausimai. Taip pat buvo apžvelgti ateities vokiškosios žemės vokiečių vadovybės numatyti darbai ir konstatuota, kad šiuo atžvilgiu viskas yra gerai ir žymiai padidėję. Šiuo atžvilgiu Lietuvos Generalinė Srities štovi pirmoje tarp visų Rytų Krašto Generalinių Sričių.

— Paskutiniu metu daugelyje gyventojų už neturėjimą asmens dokumentų surašyti protokolai ir jie baudžiami baudomis.

— Socialinio draudimo pensininkai ir jų šeimynai šeimos nariai gauna gydymą nemokamai, kaip ir tie pensininkai, kurie priklauso ar priklausė draudimui. Pensininkams nemokamai gydytis pažymėjimus išduoda vietos Socialinio Aprūpinimo Inspektoriai. Kad pensininkų šeimos nariai galėtų nemokamai vyrytis, turi iš vakiuos viršičio pristatyti pažymėjimą, kad pensininkas juos pilnai išlaiko ir su jais gyvena.

— Tikslesniam maitinimo ūkio tvarkymui netrukus numatoma įsteigti maitinimo ūkio sąjungą, kuri apims visus maitinimo ūkio įmones ir įstaigas. Tokią sąjungą Reicho Komisaras faktiškai jau yra įsteigęs ir jį veikia penkiasdešimt asmenų pasidalinus. Pirmasis jos uždavinys — tinkamas derlienos surinkimo organizavimas.

— Siekiant pagerinti svieslo kokybę, daromi griežti tyrimai prieš kontrolė ir svieslo tikrinimas.

— Ši mėnesį baigsimas vaismedžių sėklų surinkimas, todėl sėklų rinkėjai ir JŪR nariai turi pasiskubinti sėklas pristatyti į pirkimo vietas. Sėklas superka Aprūpinimo Agronomo Įstaiga ir už jas duoda premijas.

— Neseniai sudaryta Žemės Ūkio Kontrolės Įstaiga, kurioi priklauso žemės ūkio ir maitinimo įstaigų kontrolė, surinkimo ir paskirstymo organų kontrolė, apdirbančiųjų ir perdirbančiųjų įmonių priežiūra. Įstaiga prižiūri visus vartotojus, svetaines, įmones ir dirbtuves. Įstaigos darbo pagrinde yra vremiųjų sistemos kontrolė.

— Žemės ūkio ir įmonių reprivatizacijos komisijų pasaprašinėjo. Nežinoma, kiek miestuose reprivatizacija vyksi, kaip ir reprivatizacija amatų srityje, praktiškai jau beveik baigta.

— Bolševikų laikais Vokietijom teratiluose vokiečiai užsiniikdi jau kaip galima greičiau ir jiems priklausančiuose ūkiuose.

— Siekiant užtikrinti gyventojų aprūpinimą svieiu pieniu ir mėsos produktais, kad būtų garantuotas tvarkingą nugriebto pieno grąžinimą, Generalinis Komisaras įgaliojo Pieno centrą ėti atskiro patvarkymo nugriebto pieno 50% ir nustatyti ir spyvartą kaip svieiią ėtmą ir 50% perdirbti, nugriebti. Iš už 50% perdirbto nugriebto pieno 80% grąžinama vartotojams.

— Paskutiniu metu kai kuriose Vilniaus srities vietose pas rodė smukio ir nagų liga. Imtasi griežtų priemonių tai ligai išnaikinti.

Nuo 1943 m. spalio 1 d. iki 1944 m. kovo 1 d. išpildžius mėnesinę kiaušinių pristatymo normą už kiekvienus virš prievolės pristatytus 25 kiaušinius duodamas vienas premijos pontkas.

SEINIAUS PASKAITA HELSINKYJE

ON, KAUNAS (NL). Gautomis iš Helsinko žiniomis, Suomijos nepriklausomybės sąjungai kviečiant, Helsinko konservatorijoje Stockholme gyvenas Lietuvos rašytojas Jigas Seinius skaitė paskaitą apie Lietuvos subolševikinimą ir sovietų viešpatavimą. 1939 m. sudarius vokdinamąjį tarpusavio pagalbos paktą, Kalbėdojas stambiais brūožais pavaizdavo priespaudos audrą, kuri prasidėjo bolševikams įsibrovus į Lietuvą 1939 m. ir kuri krašta atvedė į siaubingą Sovietų Sąjungos valdžią. Greta materialinio stūmimo į pražūtį vyko dvasinis stūmimas į pražūtį. Lietuvos gyventojai negalėjo į tai neregsuoti. Toji reakcija išgyvojanti vokiečių kariuomenei spontaniškai pasireiškė prieš bolševikinius kankinitojus, kai lietuvių tauta tuoj su giriklu dalyvavo kovoje.

Rytuose, kovoje prieš bolševizmą, karo metu mirtimi žuvus

ell. Jonui Dičkiui
ell. Alfonsui Sitkeliui

gilią užuojautą skausmo valandoje jų tėvams, giminėms bei artimiesiems reiškia

Bn Vadas, karininkai ir ginklo draugai.

Garbingai žuvus Rytuose

ell. Edvardui Daliehui,

jo motinai, broliui, sesutei ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą

Ginklo draugai: P. Jarus, L. Arbonavičius, St. Gudauskas ir A. Balčiūnas.

Laižuvos pošiūlio punkto vedėjui

Alekui Mikuliui

tragiškai žuvus, jo žmonai ir visai artimiesiems išreiškiame gilią užuojautą

Ml. Stankevičius, Ang. Mikuli ūk. ir kadr. Bn. Rūtelių spp. policininkai, kovoję Rytuose.

UŽSIENIO ŽINIOS

VYRIAUSIOJI FIURERIO RŪŠTINĖ (NL). Rytiniu su Suomijos tautos Fiuerio Fiureris Suomijos valstybės prezidentui Risto Ryti nusiuntė nuoširdžių sveikinimų telegramą.

HELSINKIS (NL). Antradienio suomių spauda su vienodu ryžtingumu pasitinka ketvirtų metų nuo Sovietų Sąjungos užpuolimo 1939 m. lapkričio 30 d. sukaktuves. Laikraščiai skiriebia suomių tautos pasiryžimą pradėtą gynimosi kovą tęsti iki pasiutinio kraujo lašo, kol bus pasiektas galutinis laimėjimas, kuris užtikrins, kad viua dauka tų suomių tautos pareikalavusi kova nenueis veltui.

BERLIN (NL). Kaip DNB patyrė, nuo 1939 m. rugsėjo 1 d. trišalio pakto valstybių jūros ir oro pajėgos nuskandino daugiau kaip 25 milijonų talpos priešo laivyna. Tatai reiškia kad nuo karo pradžios nuskandinta daugiau laivų, negu Anglija ir jos Jungtinės Valstybės kartu turėjo.

BERLIN. (NL). Badoglliui išlikima Santorino salos ligi naktį į lapkrių 28 d. kaip tvirtiuliavo priei vokiečių laivyno vienetus.

STOCKHOLMAS (NL). Bario radijas naktį į pirmadienį paskelbė kad Viktoras Emanuelis nutares atsisakyti Italijos karaliaus ir Albanijos karaliaus titulo. Ši nutarimą Viktoras Emanuelis padarės Badoglio vyriausybės spaudžiamas.

STOCKHOLMAS (NL). Iki šio mėnesio pabaigos Suomijos valstybės paskyrusių į nelaisvę arba dingusių Amerikos karliuomenės generolų skaičius siekia 30. Trys admirolai ir keturi kariuomenės ir du per lėktuvų nelaimes.

ŽENEVA (NL). Vien tik nuo šių metų liepos 10 d. Indijos provincijoje Bengalijoje badu numirusiųjų skaičius mirė 60.000 žmonių.

OSLO (NL). Norvegijos studentų tarpe, okupavus kraštą, susikūrė stosaros grupė prieš okupantus pradėjo ir prieš Reicho prižiūrinią Norvegijos valdžią. Nežiūrint visų įspėjimų ir paraginimų, studentai mokslo metų pradžioje sukėlė sabotažo aktus ir pasišeisinimus. Per pasišelsinimus prieš geležinkelius ir šiaip atentatus ai sprogdamaja medžiaga. Virgiai ir per sabotažą prieš vokiečių ir norvegų kylus nuolat budavo nustatome, kad svarbiausieji vadai, kaip ir studentų tarpe kalbinai, yra norvegų studentai. Oslo norvegų studentai, be to, vadovaujančiu būdu pridėjo prie terorinių puolimų. Norvegijos Rezistencinės Tarybos bės ir vokiečių okupacinių pajėgų įrenginius. Studentai daugiausiai dalyvavo ir nlatinant anglų bei kitų užsienių propagandinių bei komunistų propagandinių. Be to, pažymėtina, kad jie protestuodavo prieš priėmimą į universitetą tokių studentų, kurie Vokiečių komisarų nutarė imtis žygių prieš tuos studentus ir juos išvežti į Reicho teritoriją. Vokiečiuje koncentracijos stovyklą.

AMSTERDAMAS (NL). Reuterio žiniomis, Serbijos komunistai, kuriems vadovauja Tito, komitetas, kuriame numatoma sutelkti visas laikinosios vyriausybės teises ir funkcijas. Be to, bus sudarytas laikinasis parlamentas, kurio pirmininkas bus Dr. Ivan Ribaras, buves ministras steigiamojo tautos susirinkimo Belgrade pirmininkas. Tito yra pasiryžęs nuo karo pabaigos ir paskirsas naujai sudarytą gyvimosi komitetą vadu.

VIGO (NL). Kolumbijos vyriausybė nesidelbė, kad ištisas esas karo padėtis su Vokietija.

ROMA. (NL). Tarptautinės dienos minėjimo proga Romoje suėmė 40 fašistų ir komunistų, kurie buvo bandę nedrausminę eiseną ir nešinkime slapsto trukdė vieša ramybė ir tvarką ir diderdituvo fašistų partiją.

AMSTERDAMAS (NL). Kaip britų telegramų agentūra pranešą iš Alžyro, santarvininkų komitetas Italijos reikalams pirmadienį susirinko pirmo nokdžio.

STOCKHOLMAS (NL). Kaip pranešą „Aftonbladet", švedų teisingumo ministerta parengė įstatymo projektą, kuriuo bus sterilizuojami ištvirkėlai.

SKELBIMAS

Lietuvos Rytų Įstaigos Reicho Ataovas skelbia: Centro įstaigos adresas pakeičiamas taip:

Litauische Reichsverbindungsstelle beim Amt für Arbeitseinsatz der DAF Berlin SW 68, Wilhelmstrasse 150.

KARYS

Nr. 50 (1212) Vilnius, 1943 m. gruodžio 11 d.

PRENUMERATA: metams — 6 RM, pusei metų — 3 RM; 3 mėn. — 1.50 RM.

Išsirašoma mažiausiai metų ketvirčiui; prisilaikant kalendorinės tvarkos, pav. I — III mėn., IV — VI ir t. t.

MŪSŲ GYVENIMAS

Lapkričio 23-oji Statybos Batalione

Tai buvo šalta lapkričio 23 d., kada žvarbus šiaurės vėjas stengė miškuose ir drebino vargingas Rusijos gyventojų lūšnas, kada sniegas kampojo žygiuojančių kareivių veidus. Tą dieną visas II lietuvių statybos batalionas susirinko vienon vieton, kur tiek daug prakaito išlieta — prie bunkerių linijos. Nustatyta valanda iš visų keturių kuopų su dainom atžygiavo kuopos ir išsirikiavo ilgoje ir tiesioje linijoje. Prie specialių pastatytos tribūnos pirėsavo vokiečių karo vėliava ir lietuviškoji trispalvė. Staiga pasigirsta iš garsiakalbio trankus maršas ir pasirodo bataliono vadas, lydimas adjutanto ir karininkų. Vyrų gretos sustingsta ir visų akys nukrypsta į savo vadą. Majoras apėjęs karių eiles ir užlipęs tribūnon pasako sveikinimo žodį:

— Brangūs mano kariai, — pradeda majoras, — taip, kaip ir senovėje, pasigirdus šauklio kvietimui, suliepsnojus pilies kuore laužui ar signadžio kovos trimitams, rinkosi vyrai ginti savo Tėvynės, taip ir jūs šiandien susėjote iš visų keturių pusių, norėdami tęsti lietuviškos dainos ir pasiryžimo. Praėjo trys mėnesiai, kai mes paskutinį kartą buvome susirinkę. Dabar ir vėl susirinkome šion vieton, kur tiek daug valandų praleidom, kur tiek daug prakaito išliejom. Dėka tai šiuose miškuose prieky bunkerių, išsitiesė apkasų linijos. Ar tie bunkeriai geri, tai patirs priešas, kada čia kalens kulkosvaidžiai ir patrankos svaidys ugnį.

Toliau vadas pranešė, kad iš generolo gautas leidimas atostogų, todėl daugelis netrukus vėl turės gąžinytųjų aplankyti savo tėvus, šeimas. Jis padėkojo kuopų vadams, vokiečių personalui ir savo kariams už darbą ir ištvermę.

— Mes turime vienas kitam padėti, — kalbėjo majoras, — vienas kitą suprasti. Tik tenai viskas nugalima ir pasiekiama, kur viešpatauja susiklausymas ir draugiškumas. Aš esu jums patenkintas! Tik savo darbu mes iškovojome vokiečių vadovybės pasitikėjimą.

Po šių žodžių buvo perskaityta generolo telegrama, kuriuje jis Lietuvos Kariuomenės šventės proga sveikina II statybos batalioną. Dar buvo gauta sveikinimo telegrama iš I liet. stat. bataliono vado.

— Aš tikiu, — baigė savo kalbą majoras, — kad nebus tokio įsakymo, kurio mes nepajėgtume įvykdyti, kad nebus tokių kliūčių, kurių mes nepajėgtume įveikti.

Pabaigoje buvo sušuktas valio už Tėvynę Lietuvą ir tris kartus „Sieg Heil" už vokiečių kariuomenės vadovybę ir vadą A. Hitlerį. Himno garsai nuskambėjo per laukus ir miškus Tėvynės žirk. Po to visas batalionas, skambant maršo garsams, tvirtu žingsniu pražygiavo pro savo vadą ir kiekviena kuopa vėl su dainomis grįžo į savo stovyklas.

A. Žobakas

Mašinai sugedus

Psk. Gulmano nuotr.

DVASININKŲ KALĖDINĖS AUKOS KARIAMS

Artėjant šventėms, daugelis lietuvių ir nerasdamas, ką kas įgalėdamas, aukoja lietuviams — vienas kitą suprasti. Tik tenai viskas nugalima ir pasiekiama, kur viešpatauja susiklausymas ir draugiškumas. Aš esu jums patenkintas! Tik savo darbu mes iškovojome vokiečių vadovybės pasitikėjimą.

Po šių žodžių buvo perskaityta generolo telegrama, kuriuje jis Lietuvos Kariuomenės šventės proga sveikina II statybos batalioną. Dar buvo gauta sveikinimo telegrama iš I liet. stat. bataliono vado.

— Aš tikiu, — baigė savo kalbą majoras, — kad nebus tokio įsakymo, kurio mes nepajėgtume įvykdyti, kad nebus tokių kliūčių, kurių mes nepajėgtume įveikti.

Pabaigoje buvo sušuktas valio už Tėvynę Lietuvą ir tris kartus „Sieg Heil" už vokiečių kariuomenės vadovybę ir vadą A. Hitlerį. Himno garsai nuskambėjo per laukus ir miškus Tėvynės žirk. Po to viso batalionas, skambant maršo garsams, tvirtu žingsniu pražygiavo pro savo vadą ir kiekviena kuopa vėl su dainomis grįžo į savo stovyklas.

A. Žobakas

Knygos sužeistiesiems

Prieš kurį laiką Br. Daunoro leidykla sveikstančiųjų kuopos kariams padovanojo 30 egz. L. Dovydėno „Užrašų".

Knygas gavus, dalis jų buvo išdalyta žuvusios sužeistiesiems kariams, likusios paimtos į kuopos biblioteką.

Kariai šia knyga labai domisi.

J. P. P.

PADĖKA

Lietuvos Apsaugos Dalių Ryšio Karininkui gen. št. plk. ltn. SPOKEVIČIUI, Vilniaus Miesto Burmistrui plk. DABULEVIČIUI ir p. ANDRIŪNUI, I-mo Bataliono Vadui ir jo batalionui kariams, Vilniaus Priešgaisrinės Apsaugos Viršininkui Brandmajorui ŠIMKUI, Lietuvių Karių ir Jų Šeimų Globos Vyriausiajam Komitetui, Vilniaus Lietuvių Karių ir Jų Šeimų Globos Komitetui, advokatui p. JUKNEVIČIUI ir p. MYKOLAIČIUI, p-lei Veronikai ADAMAVIČIŪTEI, Vilniaus Miškų Mokyklos klausytojams, ponams: inž. JUŠKAI, ADAMONIUI, VAIVADAI, kpt. PETRAIDŽIUI, ltn. KLAUSUČIUI, ltn. BRAŽIUI, p. LENKTAIČIUI; buvusiems bataliono kariams: plk. ltn. inž. VITKUI, j. ltn. PLUKUI, j. ltn. NARKUI, psk. MAKAUSKUI; mūsų mylimojo ir visuomet nekantriai laukiamo „Karžio" redakcijai ir visiems mūsų branginstams tautiečiams, kurie 3-čio Vilniaus Bataliono dviejų metų buvimo Rytuose ir kovų sukalties proga mums prisiunte nuoširdžius sveikinimus, linkėjimus ir daug vertingų, gražių dovanų, savo ir bataliono karių vardu nuoširdžiai dėkoju.

Mes, 3-čio Vilniaus Bataliono kariai, 2 metus kovoję prieš baisiausią mūsų priešą — bolševizmą, 2 metus žiaurvę apkasuose, bunkeriuose, pradėdami trečiuosius kovų metus Rytuose, džiaugiamės, brangūs Tautiečiai, Jūsų meile ir nuoširdumu ir prižadame Jūsų švenčiausių likučių neapvilti ir su glakiais rankose budėti, kol gims mūsų gimtosios žemės laisvei nors mažiausias pavojus.

Linkime Jums geriausios sėkmės ir ištvermės dirbant naudingą darbą Tėvynėje, o mes fronte visomis išgalėmis stengsimės savo pareiga atlikti.

Valio, kovojanti ir laimingai ateičiai dirbanti, laisva Lietuva!

Bataliono Vadas

Prenumeratoriams

Visi norintieji gauti „Karį" ateinančiais metais nuo pirmojo nr. turi mūsų savatraščiui Išsirašyti tuo greičiausiai, kad iki gruodžio 25 d. būtų sutraukti i kartoteką. Vėlian išsirašiusieji jau niekuomet nr. ur negaus, o tiktai pradedant tais nr. nr., kurie išeis po tų prenumeratorių įtraukimo pasto kartotekon. Išsirašyti reikia tiksliai metų ketvirčiais. Prenumeratos kaina ta pati.

Administracija

Telefonas: Liudytojau, jūs girdėte barnį vyro ir žmonos, ką jūs apie tai galite pasakyti?

Liudytojas: Tik viena, kad aš niekuomet nevesiu.

— Ką jums?

— Bokalą alaus ir melsenę šypseną.

*

Žmona: Ar tiesa, brangusis, kad aš esu tavo vieninėlė mintis?

Vyras: Tiesa, ir tos minties aš jokiu būdu negalim atsikratyti.

Bunkeris ir jo įgula

Cr. J. Saulius nuotr.

SVEIKSTANČIŲJŲ KUOPOS METINĖ ŠVENTĖ

Lapkričio 23 d. rytą sveikstančiųjų kuopa pasipuošė tautinėmis vėliavomis. Tai kuopos metinė šventė, kuri buvo švenčiama drauge su vietos batalionu.

Dienos metu visi kariai rikiuotėje nuvyko įgulos bažnyčion pasimelsti už kovojančiųjų laimingą ateitį ir pagerbti žuvusiųjų karių atminimą. Mišių metu, kurias laikė prof. kan. J. Mešlauskas, giedoje solistai, kurie, vpač P. Kovelis, už nuolatinę moralinę paramą yra nusipelnę vpatingos sveikstančiųjų karių padėkos.

Po pamaldų kuopos būstinėse įvyko iškilimingi pietūs, į kuriuos atsilankė prof. kan. J. Mešlauskas, Liet. Apsaugos Dalinių Ryšio Karįninkas gen. št. plk. ltn. Špokevičius.

Aukos kariams Rytuose

Per „Karžio" redakciją paukojo mūsų kariams Rytuose šie asmenys:

Tuskenytė knygų — 3, el. saųsių virinių — 2, religinių paveikslukių — 12, vokų — 50, plunksnų — 10. **Karo invalidas B. P.**, **gulintis ligoninėje:** laiškas — 2, atvirukų 200, rožančių 36, kallinių kumštinių pirštinių — 1 pora, šachmatų — 1 kompl. **Izabelė Kegaitienė:** vilnonių kojinių — 2 poros, vilnonis šalikas — 1, siūlų ir adatų. **Jonas Biekša:** knygų — 6, kortų — 2 kal., bloknotų — 1, piešinių — 3, vokų — 20, japirosų — 40 št. **Eil. Šefeldas:** lauko pašto laiškų — 27. **P. Lukauskas, Linbinaskas ir V. Butkus:** žurnalų. **Petras Valaitis:** knygų — 5, šachmatų — 1 kompl., siuntinėlių nepažįstamam kariui — 1. **Adelė Mockaitė:** siuntinėlių nepažįstamiems kariams — 3.

PINIGAIS AUKOJO: J. E. Ark. Dr. M. Reinys: RM 120. **Alf. Dirsė:** RM 60. **Kun. Ambraziejus Jakavonis:** RM. 50. **Elzbieta Cisaitė:** RM 50.

Redakcijos atsakymai

Vytautui Grikiečiui. „Raudonieji pirata!" gavome. Parašyta neblogai. bet, deja, „Karyje" idėti negalėsime, nes, kaip vien tik visuomenėj gyvenimą. Mūsų tikslas dėti medžiagą iš karinio gyvenimo arba mūsų karių išgyvenimų. Tamstos rašinys, matyti, yra lietuvių Archyvui", todėl ir perdavėme Studijų Biurui.

J. psk. Ed. Meilui. Tamstos rašįnėlio negalėtumėm įdėti, nes jis vis tiek pavėluotų ir savo tikslo nepasiektų. Kol laikraštis pasiektų skaitytojus, o jie iš redakcijos gautų adresuą, jau būtų ir Kalėdos ir pat. Taigi nepiešų atsiųsti. Kiek žinoma, tuo reikalu rūpinasi Karių ir Jų Šeimų Globos Komitetai.

Psk. K. K. Marydami, kad Netuviškoj šviesuomenėj, ypač šiuo metu, penašiai galvojančių yra labai nežymi dalis, Tamstos rašinėlį „Rytų karys ir tautiečiai" nedėsime.

Prašo atsilieptі

Albina Jankūnaį. Petro sūnų, prašau atsilieptі arba žinančiųjų apie jį pranešti B. Dainiui. Vilnius, Dominikonų gt. 17—4.

— **Karys Petras Jaras** Rytuose prašo atsilieptі šiuos panevėžiečius: Praną Dilką, Praną Stonį, Eleną Adomavičiūtę, Eleną Volkūnaitę, Juliją Naviekaitę, Genę Raliaitę, Balį Jurselę, Joną Matatį iš Sulėcų, be to, panevėžiečius, išvykusius į Rytus. P. Jarui rašytus laiškus galima atsiųsti į „Karžio" redakciją, jiems perdos persiųs adresatui į Rytus.

— **Karį Kostą Sarpnicką,** esantį Rytuose, prašo atsilieptі Alfonsas Stabingis, Lazdijai, Seinų gt. 96.

— **Karį Br. Lukšį,** esantį Rytuose, prašo atsilieptі arba apie jį pranešti ell. V. Masaičiui. Bil. Masaičio adresą galima gauti „Karžio" redakcijoje.

Žvalgai pastebėjo priešą

Gr. J. Saulius nuotr.

SVEIKINIMAS IŠ FRONTO

Vienas batalionas iš fronto per „Karžio" redakciją atsiuntė šio turinio sveikinimą. Sveikina mūsų sušeistuosius karius.

„Tolimoj šiaurėj, likiminėj tautų kovoje, kovodami drauge su vokiečių kariuomene prieš bolševizmą, siuntiame Jums gerinusius sveikinimus ir linkėjimus 25 metų Lietuvos kariuomenės sukakties proga. Mes tebesame nepertraukiamai nuo 1918 metų lapkričio mėn. 23 d. atgijusios Lietuvos kariuomenės tąsa ir tebetestame jų nebalgtą kovą. Nuoširdžiausias mūsų troškimas ir linkėjimas Jums kitas šias metines šventes švęsti drauge Laisvoj Tėvynėj Lietuvoj.

Mes daugiau kaip kas kitas suprantame ir įvertiname Jūsų aukas ir pralietą kraują".

Kpt. Petrulionis

Rytai, 1943.XI.23.

PRANEŠKITE APIE PASIKEITUSĮ ADRESĄ

Daugelis mūsų karių, ypač tarnaujantįjų vokiečių daliniuose, gauna sąmeningai adresuotus laiškračius. Pasitaiko, kad pasikeitia lauko pašto (Feldpost) numeriai. Daugelis apie tai tuojau pranešą užtikramoms laikraščių administracijoms ir parašo savo naująjį adresą. Tokiems tuojau pakeičiamas adresas ir jie toliau gauna laikraštį.

Bet pasitaiko ir tokių, kurie nesusiprasta tai padaryti, nutyli, o paskui laikina visuomenė, kad juos užmiršo ir neaprūpina lietuviška spauda. Tokiems tenka priminti, kad ša laikraščių administracijos bei visuomenė kalta, bet patys japati. Ką Tėvynėje gali žinoti, kas kur fronte randasi ir kur perkeliamas. Pats karys neturi apie save nutylėti, bet pranešti, kad būtų žinomas jo adresas.

Stai, šią savaitę laukio paštas „Kario" redakcijai pranešė ir gražino siuntinėjamų jiu laikraščių („Karį", „Naujosios Lietuvos", „Zemaičių Žemės" ir „P. A. Balso") adresus, kad žemiau minimų kareivių tame dalinyje nebėra, butent: Kazio Naruševičio, Vacio Ožechaucko, Vytauto Juškos, St. Zalepūgos ir Vlado Blažio.

Prašome minimus karius savo naujuosius adresus pranešti tu laikraščių administracijoms, kuriuos senuoju adresu gaudavote.

Mes ir Sypsomės...

— Vadinas, jūs norit, kad aš būčiau jūsų vaikė?...

— Ne, ne, aš tik noriu jūsų dukterį vesti!

— Vadinas, jūs norit, kad aš nerėsiu jų gražinti?

— Tikiu, kad tu visuomet nori gražinti, bet negali.

*

— Neįsivaizduoju, koks turėjo būti tvirtingi Rafaelis, Leonardo da Vinči ir kiti žymieji dailininkai.

— Kodėl taip manai?

— Tik pagalvok, kiek jie imdavo už savo paveikslus, kai jie buvo nauji, jei už senus moka tūkstančiais.

*

Gydytojas įeina į pilną ligonių laukiamą kambarį ir klausia:

— Kuris jūsų ligiausiai laukėt?

— Aš, — pasakosta stuvėjas, — aš ligiausiai laukiau, kol jūs man už apsiausto pasiuvimą sumokėsit.

*

— Kodėl taip yra, kad moterys retai padėkoja, kai užleidi joms vietą.

— Todėl, — atsako viena ponia, — kad jūs vyrai retai sėdimą vietą užleidžiate.

Karlais skausmas širdį suspaudžia, Gal ji vaikšto dabar su kitu, Nuncurentai dabar, mat, nesnaudžia, Bijos ir apie Aliutę mylią.

Ar gali man paskolinti 100 markių?

— Aš galiu, bet nenoriu.

— Ar tu manai, kad aš tau nenorėsiu jų grąžinti?

— Tikiu, kad tu visuomet nori grąžinti, bet negali.

*

— Nejsivaizduoju, koki turėjo būti tvirtingi Rafaelis, Leonardo da Vinči ir kiti žymieji dailininkai.

— Kodėl taip manai?

— Tik pagalvok, kiek jie imdavo už savo paveikslus, kai jie buvo nauji, jei už senus moka tūkstančiais.

*

Gydytojas įeina į pilną ligonių laukiamą kambarį ir klausia:

— Kuris jūsų ligiausiai laukėt?

— Aš, — pasakosta stuvėjas, — aš ligiausiai laukiau, kol jūs man už apsiausto pasiuvimą sumokėsit.

*

— Kodėl taip yra, kad moterys retai padėkoja, kai užleidi joms vietą.

— Todėl, — atsako viena ponia, — kad jūs vyrai retai sėdimą vietą užleidžiate.